

5_Bomenparagraaf

Project	Bomenkap (113 stuks) Park Transwijk ten behoeve van Vitens	Opsteller	BOR
Onderwerp	Bomenparagraaf	Bijlagen	▪ 1_Schriftelijke toestemming 2025021_Park_Transwijk ▪ 2_Quicksan flora en fauna Europalaan te Utrecht v1.2 20250618 ✦ 3_Overzicht te rooien bomen ▪ 4_Vellijst ▪ 6_Kleurenfoto's en BEA Park Transwijk ✦ 7a_Herplantplan Kaart Park Transwijk • 7b_herplantplan Lijst Park Transwijk • 7c_Herplantplan kaart+lijst Vitens Leidsche Rijn
Datum	23 februari 2026		

AANLEIDING

Rond 1960 is bij de aanleg van Park Transwijk een drinkwaterreservoir ter grootte van vier olympische zwembaden aangelegd. Dit reservoir ligt onder de heuvel aan de zijde van de Europalaan en de Westdijklaan. Het voorziet particulieren in de gemeenten Utrecht, Houten, Bunnik en Odijk van drinkwater. De eigenaar van het reservoir is waterleidingbedrijf Vitens. Het drinkwaterreservoir is een betonnen constructie. Op het 'dak' van deze constructie ligt een laag grond van ongeveer één meter hoog. In de loop der jaren is daarop een bos ontstaan. Dit bos vormt een onwenselijke belasting op de constructie van het reservoir. Het beleid van Vitens is om op drinkwaterreservoirs geen diepwortelende bomen en struiken te laten groeien, in verband met de gewichtsbelasting op het reservoir en de mogelijke beschadiging van het reservoir door beworteling. Uit onderzoek blijkt dat de aanwezige wapening in de betonconstructie voldoende is om de belasting van het aanwezige laag grond te dragen. Met het gewicht van de bomen en de extra windbelasting die de wortels op de grond overbrengen, is daarentegen nooit rekening gehouden. Uit bouwkundig onderzoek blijkt dat de bomen verwijderd moeten worden, omdat niet gegarandeerd kan worden dat de constructie het gewicht van de bomen inclusief extra windbelasting kan dragen. Indien er schade ontstaat komt de continuïteit van de drinkwaterlevering per direct onder druk te staan in Utrecht, Houten, Bunnik en Odijk. De overige reservoirs in Utrecht hebben niet genoeg capaciteit om de eventuele uitval van het reservoir in Park Transwijk op te vangen. Om de drinkwaterlevering veilig te stellen, is het noodzakelijk om 113 bomen te verwijderen. Het oorspronkelijke aantal was 116, maar drie van deze bomen zijn reeds verwijderd doormiddel van een noodkapprocedure.

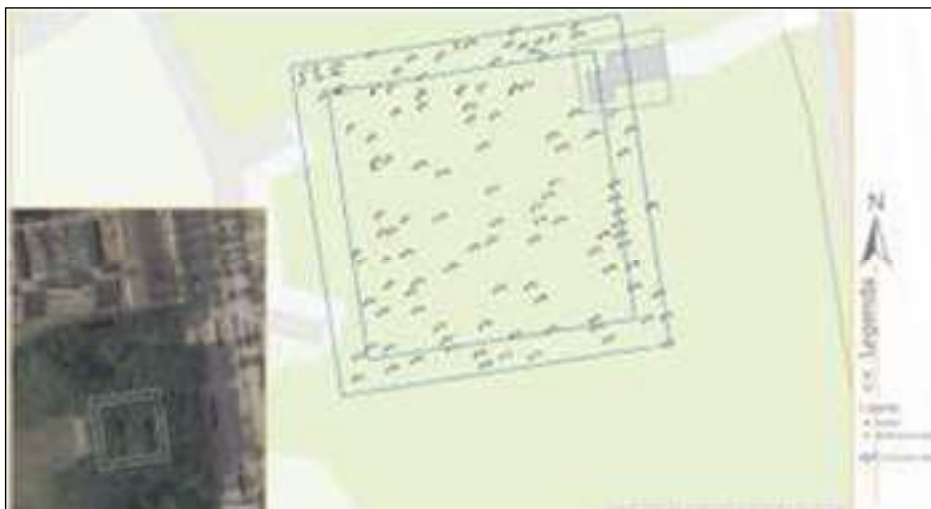
DOELSTELLING

Om de drinkwaterlevering veilig te stellen is het noodzakelijk om 113 bomen op het kelderdak te verwijderen. Op het kelderdak komt nieuw groen in de vorm van diverse soorten inheemse heesters. Naast de aanplant van heesters op de heuvel worden de bomen gecompenseerd waarbij de ecologische, de landschappelijke en de recreatieve waarden geborgd.

5_Bomenparagraaf

PLANGEBIED

Het betreffende drinkwaterreservoir is gelegen in Park Transwijk in Kanaleneiland aan de zijde van de Europalaan en de Westdijklaan.

BESTAANDE SITUATIE

Het betreffende plangebied bestaat uit een opgaand bos op een heuvel (met daaronder het drinkwaterreservoir) en maakt onderdeel uit van de landschappelijke beplanting van het park. Het bestaat uit een menging van diverse inheemse boomsoorten. Denk hierbij aan bijvoorbeeld zomereik, gewone es en veldesdoorn. In de bijlage is een totaaloverzicht opgenomen met een overzicht van leeftijd, stamdiameters, conditie, en toekomstverwachting. Daarbij is de beleidsregel 'Herplant naar Waarde' (collegevaststelling van de aanpassing in november 2024) van toepassing. Ook geldt een compensatieplicht voor de verloren gegane waarden in kwalitatieve zin volgens het afwegingskader uit het Groenstructuurplan 2017-2030. Dit betekent dat we niet alleen het aantal bomen gaan compenseren, maar ook de ecologische, de landschappelijke en de recreatieve waarden borgen. In totaal staan er 113 (het oorspronkelijke aantal was 116, maar drie van deze bomen zijn reeds verwijderd doormiddel van een noodkapprocedure) bomen bestaande uit verschillende boomgroottes:

1^e grootte: 78 stuks

2^e grootte: 36 stuks

3^e grootte: 2 stuks

In de bijlage 4 is het totaaloverzicht opgenomen.

NIEUWE SITUATIE | CONCLUSIE BOMEN

Algemene toelichting

Op de heuvel komt nieuw groen in de vorm van diverse soorten inheemse heesters. Deze heesters vormen met hun wortels en gewicht geen bedreiging voor de constructie. Nieuwe bomen of een andere functie voor deze locatie zijn niet mogelijk,

5_Bomenparagraaf

aangezien de dakconstructie niet is berekend op een andere belasting dan die van grond. Met de aanplant van inheemse heesters kunnen we de biodiversiteit versterken en zal er een dichte begroeiing ontstaan. Dit sluit goed aan bij de ambities voor de kwaliteitsslag van Park Transwijk (meer divers groen en meer biodiversiteit). De aanplant van de nieuwe heesters op de heuvel zal zo snel mogelijk na de kap plaatsvinden. Bij voorkeur in het plantseizoen 2026/2027, dat loopt van november tot maart. Voor de aanplant van de bomen in het park zal aansluiting gezocht worden bij de werkzaamheden die voortvloeien uit de kwaliteitsslag van Park Transwijk.

De gemeente Utrecht is verantwoordelijk voor de herplant (116 bomen) en we realiseren dat deels binnen de grenzen van Park Transwijk. De herplant in Park Transwijk zal bestaan uit een mix van boomsoorten die het park (bio)diverser maakt. In het park kunnen in totaal 81 bomen worden aangeplant. De bomen die we niet in park Transwijk kunnen planten worden op het terrein van Vitens, binnen de gemeentegrenzen, gecompenseerd (35 bomen).

Beleidsregel herplant naar waarde

Er wordt voldaan aan de beleidsregel herplant naar waarde qua boomgrootteklasse en ook qua ecologische waardering. Voor alle bomen geldt dat ze een ecologische waardering hebben van 2 of hoger, zie bijlage 7b en 7c. In de onderstaande tabel is een vergelijking gemaakt als het gaat om de boomgrootteklasse.

	Te kappen	Herplant
1e grootte	78	91
2e grootte	36	25
3e grootte	2	
Totaal	116	116

Bomeninventarisatie

Aan de hand van de contouren van de dakconstructie en de bufferzone van 5 meter zijn de bomen geïnventariseerd en ingemeten. De resultaten zijn opgenomen in de bijgevoegde bomenlijst.

Op 2, 5 en 10 juni 2025 heeft Boomadviesbureau Terra Nostra de aanwezige bomen in de beoogde kapzone geïnventariseerd. Per boom zijn de volgende aspecten opgenomen:

- Boompositie (x-y coördinaten op basis van het Rijksdriehoekstelsel);*
- De boomsoort (Latijnse en Nederlandse naam);*
- De stamdiameter in centimeters nauwkeurig, op een hoogte van 1,3 m boven maaiveld;*
- De boomhoogte in klassen;*
- Geschatte leeftijd van de boom;*
- Conditie van de boom;*
- Eventuele technische gebreken aan de boom zoals afgestorven takken, holten, aantasting of instabiliteit;*
- De huidige toekomstverwachting van de boom*

De resultaten:

- De meest voorkomende boomsoort in de beoogde kapzone is veldesdoorn (36 stuks). Op de tweede plaats komt gewone es (34 stuks). De resterende boomsoorten zijn zomereik, haagbeuk, Hollandse iep, robinia en eenstijlige meidoorn;
- De stamdiameter van de bomen varieert van 16 tot en met 88 cm;
- De geschatte leeftijd varieert van 20 tot 75 jaar;

heeft opmaak toegepast: Lettertype: +Hoofdtekst
Xelibri, Courier

5_Bomenparagraaf

- De conditie van de bomen is wisselend. 43 bomen hebben de beoordeling 'voldoende' gekregen. 63 bomen hebben als beoordeling 'onvoldoende'. Overige 10 bomen vallen in de klassen 'slecht/zeer slecht':
- 9 bomen komen in aanmerking voor vellen, vanwege hun technische gebreken: 6 ervan zijn er dood, 1 boom is deels gekiept en 2 zijn er aangetast met honingzwam die instabiliteit veroorzaakt.
- Bij boom 203, een volwassen iep (stamdiameter 88 cm) is zwamaantasting en houtrot vastgesteld in de stamvoet. De boom kruist met de stamvoet de buitenkant van de 5 m bufferzone. Er is nader onderzoek geadviseerd om de ernst van het gebrek en de beheermaatregel te kunnen bepalen. Dit nader onderzoek is nog niet uitgevoerd.
- De overige 106 bomen hebben geen gebreken of gebreken die dermate beperkt zijn dat er geen aanleiding is tot vellen.
- De toekomstverwachting van de bomen is wisselend. De gewone essen hebben een toekomstverwachting gekregen van 5-15 jaar. De gewone es heeft in Nederland sterk te lijden van de schimmelziekte essentaksterfte, die zich eerst met name in de hogere delen van boomkronen vestigt (in vers blad en twijgen). Terra Nostra heeft de ziekte visueel vastgesteld bij 2 essen, boomnummers 42 en 255. Bij deze bomen zijn de symptomen voldoende waarneembaar bij inspectie vanaf de grond. Bij de overige essen is deze vaststelling niet goed mogelijk door de forse boomhoogte en aaneensluitende kronen. Omdat gewone essen in bossen in Nederland zeer kwetsbaar zijn gebleken en de ziekte nog steeds rondgaat, moet de beheerder van park Transwijk rekening houden van een beperkte toekomstverwachting van essen in het Park Transwijk bos. Op dit moment zijn er geen essen aan te wijzen in het projectgebied die op basis van ernstige aantasting met de ziekte essentaksterfte moeten worden gekapt.

heeft opmaak toegepast: Lettertype: + Hoofdtype (Calibri)

heeft opmaak toegepast: Lettertype: + Hoofdtype (Calibri)

Te verwijderen bomen

De 113 bomen (het oorspronkelijke aantal was 116, maar drie van deze bomen zijn reeds verwijderd doormiddel van een noodkapprocedure) op de dakconstructie en de bufferzone van 5 meter moeten verwijderd worden om de leveringszekerheid van drinkwater te garanderen. Ontwerpvarianten zijn in dit geval dan ook niet aan de orde. In de bomenlijst is de volledige lijst opgenomen.

Te planten bomen & groeiplaatsen

De 116 bomen voldoen aan de beleidsregel herplant naar waarde en hebben de stamomtrek 16/18 of groter, zie ook de bijgevoegde bomenlijsten.

Te verplanten bomen

De betreffende bomen staan in een bosgebied. Verplanting van bomen vanuit een bosgebied wordt niet geadviseerd door boomdeskundigen. Daar zijn meerdere redenen voor:

- Alleen bomen met een voldoende conditie hebben een redelijke kans verplanting te doorstaan. Bij een onvoldoende of slechte conditie neemt de tolerantie voor verplanting af waardoor de kans op succes duidelijk kleiner wordt. In de situatie Transwijk vallen 73 bomen in de ongunstige conditieklassen voor verplanting.
- De bomen staan relatief dicht bij elkaar waarbij de wortels van de individuele bomen te veel met elkaar zijn verweven om een goede verplantkluut (een kluut met voldoende haarwortels) te kunnen maken. Een goede kluut is nodig om de bomen succesvol te kunnen verplanten. In de situatie Transwijk is door het wortelpatroon te voorzien, dat te weinig wortelvolumen kan worden meegenomen om de bomen in leven te kunnen houden na verplanting;
- De bomen in de bufferzone rond de kelder staan in een talud. Verplantingen van bomen vanuit een talud zijn niet goed mogelijk, omdat de nieuwe groeiplaats elders ook weer een vergelijkbaar talud zou moeten hebben. De bomen kunnen vanuit een talud niet in een vlak maaiveld worden geplant, omdat dan een belangrijk deel van de schuin aflopende kluut te diep in de bodem moet worden gezet. Er is effectief sprake van het aanbrengen van

5_Bomenparagraaf

een laag grond boven op het wortelpakket (tot enkele decimeters ophogen), waarvan onder boomdeskundigen algemeen bekend is dat boomwortels dit slecht verdragen. Het effect is wortelsterfte;

- Door de kleine plantafstand tussen bomen zijn de stammen relatief dun in verhouding tot de boomhoogte. In de huidige plantplaats is dat geen bezwaar, omdat de bomen elkaar beschutten voor windbelasting. Door de gezamenlijke beschutting zijn de bomen nu beschermd tegen overmatig buigen van de stam en stambreuk/kroonbreuk bij harde wind. Deze 'veilige' situatie kan niet (volledig) worden gereproduceerd op een nieuwe plantlocatie. De bomen lopen de eerste jaren na verplanten een verhoogd risico op stambreuk of het uitbreken van dikke takken;
- De dakconstructie mag niet extra belast worden. Bij het verplanten van grote bomen is doorgaans rijdend materieel betrokken met een hijscapaciteit van tientallen tonnen tot meer dan 100 ton. De dakconstructie is niet berekend op dergelijke aanvullende lasten;
De bufferzone buiten het kelderdak is schuin, waardoor er geen hijsmaterieel kan opstellen zonder de bodem te vlakken. De bodem van de bufferzone mag niet worden afgegraven, omdat dan de wortels van te behouden bomen in het resterende bos ernstig zullen worden beschadigd. Met andere woorden je kunt niet met de benodigde machines terplekke komen om de bomen überhaupt te kunnen verplanten.

heeft opmaak toegepast: Lettertype: + Hoofdtypekst (Calibri)

Bomen Effect Analyse (BEA)

Er is een BEA uitgevoerd door de firma Borgman (zie bijlage 6), maar niet in de klassieke zin aangezien de uitkomst aan de voorkant al duidelijk is. Uit bouwkundig onderzoek blijkt namelijk dat de bomen verwijderd moeten worden, omdat niet gegarandeerd kan worden dat de constructie het gewicht van de bomen inclusief extra windbelasting kan dragen.

Een Bomen Effect Analyse is in de basis een onderzoeksrapport die de mogelijke invloeden op bomen inzichtelijk maakt en waaruit, indien van toepassing, adviezen volgen om handhaafbare bomen te beschermen dan wel te compenseren. In deze situatie is het tegenovergesteld waardoor de term Bomen Effect Analyse wel de juiste woordkeuze is maar niet past in het kader van boombescherming.

Bomen | Toelichting per locatie

1. In Park Transwijk worden er 81 bomen geplant
2. Op het waterwinpark Leidsche Rijn worden er 35 bomen geplant

In totaal worden de 116 vergunningsplichtige bomen die nu op het kelderdak en binnen 5 m van het kelderdak staan gecompenseerd.

Disclaimer: de daadwerkelijke aantallen genoemd in bovenstaand document kunnen veranderen gedurende het planproces. Bijvoorbeeld door de aanwezigheid van kabels en leidingen, boomziektes of andere onvoorziene omstandigheden.